

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Економічна інтеграція банків та фінтех-компаній в Україні»

здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

Петрівського Олексія Олеговича

за спеціальністю 051 – Економіка

(галузь знань 05 – Соціальні та поведінкові науки)

Кафедра смарт-економіки

Київського національного університету технологій та дизайну

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт

Перманентні трансформаційні процеси на фінансових ринках, спричинені диджиталізацією та технологічними інноваціями, взаємопов'язані із соціально-економічним розвитком держави. Продукування фінансових інновацій та зростання фінтех-сектору чинить різноспрямований вплив на економіки країн світу та їх банківські системи: з одного боку, фінтех-компанії забезпечують зростання фінансової інклюзії споживачів, гнучкість, швидкість, доступність, якість надання фінансових послуг, стимулюють електронну комерцію, криптовалютні операції, з іншого – традиційні банки, маючи потенціал до масштабування, досвід, навички та надійність, гарантовану державною регуляцією й наглядом, втрачають конкурентні позиції через відтік клієнтської бази. Зважаючи на конкурентні переваги і прогалини у діяльності банків і фінансових компаній на ринку фінансових послуг, в Україні й світі формується усталена тенденція до колаборації, взаємодії та економічної інтеграції з метою максимізації прибутку та зростання обсягів і різновидів надання фінансових послуг на взаємовигідній економічній основі. Зазначене потребує розробки інтеграційних моделей з урахуванням досягнень фінтех-сектору та в межах формування диджиталізованої банківської екосистеми.

У цьому контексті вирішення наукової проблеми інтеграції банків та фінтех-компаній в Україні, формування нових моделей, пошук нових форм, методів, технологій та механізмів для надання якісних, швидких, безпечних та диджиталізованих послуг зі зниженням транзакційних витрат набуває особливої актуальності.

Дисертація виконана відповідно до тематики науково-дослідних робіт Київського національного університету технологій та дизайну за темами:

«Інтелектуалізація соціально-економічного розвитку в постпандемічному суспільстві» (державний реєстраційний номер 0120U114581), у межах якої здобувачем запропоновано використання диджиталізованих фінансових технологій для забезпечення економічної діяльності банків з урахуванням потреб споживачів фінансових послуг;

«Цифрова економіка як передумова структурних, інтеграційних трансформацій вітчизняних бізнес-процесів в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0119U103116) – здобувачем розроблено механізми взаємодії банків та фінтех-компаній для надання клієнтам цифрових послуг із використанням інноваційних фінансових інструментів і платформ.

Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Дисертація є завершеним комплексним дослідженням, присвяченим розробленню теоретико-методичних та прикладних положень економічної інтеграції банків та фінтех-компаній в Україні.

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій дисертаційного дослідження

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, у сукупності вирішують важливу наукову проблему – розроблення теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо

економічної інтеграції банків та фінтех-компаній в Україні. Теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації, сформульовані аспірантом, є достовірними.

Дисертаційна робота має логічну побудову, її автор системно підійшов до постановки проблеми, формулювання завдань, обрав вірні методи та прийоми дослідження.

Обґрунтованість наукових результатів, висновків та рекомендацій забезпечується використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, фундаментальних положень з економіки, фінансів та інновацій. При проведенні дисертаційного дослідження використані наступні методи: узагальнення та наукової абстракції (для поглиблення понятійно-категоріального апарату процесів економічної інтеграції та теоретичного узагальнення різних підходів до розвитку фінансової системи); аналізу і синтезу (для виявлення причинно-наслідкових зв'язків між розвитком фінтех-сектору, банківського сектору та динамікою соціально-економічного розвитку України); емпіричні методи наукового пізнання (для обґрунтування уподобань споживачів фінансових послуг та вибору ними обслуговуючої компанії, платформи, застосунку); методи порівняльного, факторного, статистичного, економічного аналізу (для дослідження економічної діяльності банків і фінтех-компаній); методи Дельфі та SWOT-аналізу, експертні методи (для ідентифікації конкурентних переваг банків, визначення сильних, слабких сторін, можливостей і загроз економічної інтеграції банків та фінтех-компаній); систематизації, композиції та декомпозиції, моделювання (для розробки інтеграційної моделі банківської екосистеми); наукового прогнозування та планування (для розробки пріоритетних напрямів та актуалітетів економічної інтеграції банків і фінтех-компаній в Україні); графічні (для наочного зображення процесу та результатів дослідження). Екосистемний підхід, використано для побудови інтеграційної моделі банківської екосистеми України.

Основні результати дослідження, ступінь їх наукової новизни та значущості

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробці теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо економічної інтеграції банків та фінтех-компаній в Україні, зокрема:

уперше:

розроблено інтеграційну модель банківської екосистеми, основою якої є економічна інтеграція банків та фінтех-компаній на трьох рівнях: перший – банк, ядро моделі, що надає традиційні банківські послуги, послуги цифрового, відкритого банкінгу та інші фінтех-послуги; другий – кредитні, платіжні фінтех-компанії та фінтех-аналітики Big Data, що діють у колаборації з банками, на договірних (партнерських) засадах та на умовах аутсорсингу; третій – глобальні і міжнародні банківські та фінтех-інституції. Впровадження моделі дозволить підвищити конкурентоспроможність банків та ефективність їх економічної діяльності й рентабельності за рахунок надання фінтех-послуг та відповідного зростання комісійних доходів, доходів від посередницьких операцій та розширення клієнтської бази із забезпеченням якісного, безпечного та цифровізованого обслуговування;

удосконалено:

понятійно-категоріальний апарат економічної науки, що дозволило сформулювати визначення інтеграційної банківської екосистеми як системи, що взаємопов'язує фінансові установи, фінтех-компанії, регуляторні інституції, споживачів банківських і фінансових послуг, об'єднаних навколо банку, та функціонує на основі цифрових технологій та платформ, усталених правил і норм в інтегрованому глобальному просторі;

теоретико-методичні положення щодо використання екосистемного підходу як прогресивного теоретичного напрямку та засобу практичної реалізації економічних відносин в умовах становлення цифрової економіки та динамічного впровадження фінансових технологій, що дає можливість створювати, масштабувати, обслуговувати та управляти системами для

підтримання їх цілісності, структурованості, функцій та цінностей на основі взаємодії, інтеграції і колаборації банків та фінтех-компаній;

прикладні механізми надання фінансових послуг, формування клієнтоорієнтовної продуктової пропозиції, формату і каналу комунікацій та роботи з клієнтами, що сприяє досягненню високих стандартів якості й реалізації корпоративних цінностей банку з урахуванням воєнного стану в Україні та умов дистанційного цифрового обслуговування споживачів банківських і фінансових послуг;

науково-прикладні підходи до визначення економічної вигоди від інтеграції банків та фінтех-компаній для споживачів фінансових послуг, бізнесу, держави, банки та фінтех-компаній, на основі яких визначено ефективність такої інтеграції: а) для споживачів – професіоналізм персоналу, довіра до банків, якість надання послуг, скорочення трансакційних витрат; б) для банків та фінтех-компаній – масштабування і капіталізація, зростання прибутку, нарощування клієнтської бази, диверсифікація фінансових послуг, скорочення трансакційних витрат; в) для держави – економічний ефект: зростання ВВП, фінансової стійкості, стабільності і безпеки; соціальний ефект: зростання зайнятості в галузі, задоволення потреб споживачів; цифровий ефект: формування безготівкової економіки, зростання диджиталізованих фінансових послуг;

набули подальшого розвитку:

методичні підходи до надання банками якісних, безпечних і доступних фінансових послуг в інтересах споживачів на засадах підвищення їх фінансової грамотності, удосконалення операцій з використанням платіжних карток, які на відміну від існуючих, спрямовані на зростання безготівкової економіки за рахунок розвитку електронної комерції, впровадження цифрової валюти та фінтех-рішень у банківську діяльність;

оцінювання конкурентних переваг, недоліків та чинників впливу на інтеграційні процеси на ринку фінансових послуг, що полягає у застосуванні когнітивного моделювання для визначення чинників та імпульсів до інтеграції

банків та фінтех-компаній. Це дозволило, на основі виявлення керуючих чинників (економіко-політичне становище, інфляція, регулювання й нагляд, диджиталізація фінансового сектору) та чинників-індикаторів (капіталізація банків, асортимент фінансових послуг, безготівкові розрахунки, кваліфікованість персоналу, фінтех-рішення, довіра клієнтів, клієнтська база), визначити імпульси впливу керуючих чинників на досягнення цільового стану банківської екосистеми;

обґрунтування перспективних напрямів діяльності банків та фінтех-компаній на інтеграційній основі у сфері споживчого кредитування, платежів та переказів, обслуговування бізнесу, банківського ритейлу, управління рахунками, що дозволяє диверсифікувати, підвищити кількісні і якісні показники надання диджиталізованих фінансових послуг з використанням цифрових застосунків і платформ, мобільних сервісів, блокчейн, великих даних, інтерфейсів та штучного інтелекту.

Практичне значення дисертаційної роботи

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці науково-обґрунтованих практичних рекомендацій щодо економічної інтеграції банків і фінтех-компаній з метою надання споживачам якісних та доступних диджиталізованих фінансових послуг.

Рекомендації автора використані у практичній діяльності:

ПуАТ «КБ «АКОРДБАНК» – удосконалено механізми надання фінансових послуг, формування клієнтоорієнтовної продуктової пропозиції, формату і каналу комунікацій та роботи з клієнтами на основі високих стандартів якості й корпоративних цінностей банку з урахуванням воєнного стану та умов дистанційного обслуговування фізичних осіб України (довідка від 27.07.2023);

ТОВ «Незалежна група макроекономічного аналізу та прогнозування «Огляд економіки України» – прийнято участь у розробці стратегії розвитку банків і фінансових компаній в умовах трансформації фінансового ринку в

частині формування моделі інтеграції банків та фінансових компаній на ринку фінансових послуг, що дозволить забезпечити його довгостроковий розвиток, а також сприятиме підвищенню фінансової стійкості банківського сектору країни (довідка від 05.08.2023);

Української асоціації фінтех та інноваційних компаній – розроблено заходи, спрямовані на стимулювання інновацій на фінансовому ринку, формування якісних і доступних фінансових послуг в інтересах споживачів на засадах підвищення їх фінансової грамотності, удосконалення операцій з використанням платіжних карток та формування імперативів безготівкової економіки (довідка від 24.08.2023).

Основні теоретичні результати й науково-практичні рекомендації автора впроваджено в освітній процес Київського національного університету технологій та дизайну при викладанні дисциплін «Економіка для бізнесу» та «Макро-, мікроекономіка» (довідка № 05-05/1041 від 22.05.2024).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

За результатами дослідження опубліковано 17 наукових праць, з них: одна стаття – у виданні, що входить до наукометричної бази WoS, 4 статті – у фахових виданнях з економіки, 8 публікацій – у матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, 4 публікації, які додатково відображають результати дисертації. Загальний обсяг публікацій – 5,1 друк. арк., з яких автору належить 3,5 друк. арк.

Наукові публікації Петрівського О. О. відповідають вимогам п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

1. Наукові праці, у яких опубліковано основні результати дисертації

статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у базах даних

Web of Science Core Collection та/або Scopus

1. Oleshko, A., Novikov, D., & Petrivskiy, O. Business Corporate Social Responsibility in the Economic Recovery of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. 9(3). P. 162-166. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2023-9-3-162-166>. (0,5 друк. арк.). *Особистий внесок автора: запропоновано інструменти корпоративної соціальної відповідальності в умовах воєнного стану в Україні (0,2 друк. арк.). (Web of Science Core Collection).*

статті у наукових виданнях,

включених до переліку наукових фахових видань України

2. Денисенко М. П., Петрівський О. О. Вплив платіжної системи M-Pesa на економіку Кенії. *Агросвіт*. 2020. № 11. С. 58–65. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.11.58 (0,5 друк. арк.). *Особистий внесок автора: проаналізовано стан впровадження платіжної системи M-Pesa в Кенії (0,3 друк. арк.).*

3. Олешко А. А., Петрівський О. О. Економічна інтеграція банків та фінтех-компаній на ринку фінансових послуг. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.26> (0,7 друк. арк.). *Особистий внесок автора: запропоновано механізми взаємодії банків та фінансових компаній в банківській екосистемі (0,3 друк. арк.).*

4. Петрівський О. О. Перспективи розвитку пірингового кредитування в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2017. № 7. С. 316-321.

5. Петрівський О. О. Перспективи розвитку споживчого кредитування в Україні. *Вісник КНУТД. Серія «Економічні науки»*. 2015. № 2 (85). С. 56-61.

2. *Опубліковані праці апробаційного характеру*

6. Петрівський О. О. Вплив відкритого банкінгу та psd2 на подальший розвиток банківської системи в умовах цифрової трансформації. *Інформаційні технології, системний аналіз і моделювання соціоекологічних систем*: зб. матеріалів Х міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, НАУ, 19–20 бер. 2019 р. С. 94 – 96.

7. Петрівський О. О. Економічна інтеграція банків та фінансових компаній на ринку фінансових послуг. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку* : матеріали міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Київ, КНУТД, 10 черв. 2022 р. С. 260–263.

8. Петрівський О. О. Економічні вигоди BNPL-кредитів. *Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку*: матеріали міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Київ, КНУТД, 23 квіт. 2024 р. С. 88 – 90. DOI:10.30857/123456789.26759

9. Петрівський О. Електронна комерція як драйвер розвитку галузі Фінтех: Матеріали міжнародного наукового симпозиуму «Big data analytics: моделювання та інформаційні технології», м. Київ, КНТЕУ, 20 бер. 2019 р., 2019. С. 106 – 108.

10. Петрівський О. О. Мета і перспективи впровадження CBDC. *Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи: теорії та пропозиції*: матеріали міжнар. науково-практ. конф., м. Запоріжжя, Класичний приватний університет, 12–13 трав. 2023 р. Львів, 2023. С. 49 – 52.

11. Петрівський О. О. Особливості кредитних відносин в Україні. *Інформаційні технології, системний аналіз і моделювання соціоекологічних систем*: тези доповідей міжнар. науково-практ. конф., м. Київ, НАУ, 19–20 бер. 2014 р. С. 94 – 96.

12. Петрівський О. О. Роль криптовалют та галузі фінтех під час війни. *Домінанти соціально-економічного розвитку України у нових реаліях* :

матеріали всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, КНУТД, 30 берез. 2023 р. С. 146–148.

14. Ivanchenko N., Petrivskiy O. The banking system in the period of digital transformation. Proceeding of the International Scientific and Practical Conference «Finance: theory and practice». К., НАУ, 2019. Р. 62 – 65.

3. Публікації, які додатково відображають результати дисертації

15. Petrivskiy, O., & Medvid, H. (2022). Financial inclusion as a factor in the transformation of financial markets in the context of sustainable development. *Three Seas Economic Journal*, 3(1), 145-152. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2022-1-21>

16. Петрівський О. Війна зміцнила позиції криптовалюти та фінтеху в Україні: що далі. URL: <https://minfin.com.ua/ua/crypto/articles/voyna-ukrepila-pozicii-kriptovalyuty-chego-zhdad-dalshe/>

17. Петрівський О. Диво закінчилося: чому більше ніхто не вірить, що Китай стане економікою № 1. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/divo-zakinchilos-chomu-bilshe-nihto-ne-virit-scho-kitay-stane-ekonomikoju-1/>

18. Петрівський О. Як ЦБ контролюватимуть гроші бізнесу та громадян і скільки знатимуть про кожного. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/kak-cb-budut-kontrolirovat-dengi-biznesa-i-grazhdan-i-skolko-budut-znat-o-kazhdom/>

Апробація результатів дослідження

Основні положення та висновки дисертації мають достатній рівень апробації, доповідалися й одержали схвалення на восьми міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, симпозіумах.

Результати дослідження оприлюднені на міжнародному науковому симпозіумі «Big data analytics: моделювання та інформаційні технології» у доповіді «Електронна комерція як драйвер розвитку галузі Фінтех» (м. Київ, 20 березня 2019 р.); міжнародних науково-практичних конференціях:

«Інформаційні технології, системний аналіз і моделювання соціоекологічних систем» у доповідях «Особливості кредитних відносин в Україні» (м. Київ, 19–20 березня 2014 р.), «Вплив відкритого банкінгу та psd2 на подальший розвиток банківської системи в умовах цифрової трансформації» (м. Київ, 19–20 березня 2019 р.); «Finance: theory and practice» у доповіді «The banking system in the period of digital transformation» (м. Київ, 14 листопада 2019 р.); «Сучасний стан та пріоритети модернізації фінансово-економічної системи: теорії та пропозиції» у доповіді «Мета і перспективи впровадження CBDC» (м. Львів, 12 – 13 травня 2023 р.); «Імперативи економічного зростання в контексті реалізації глобальних цілей сталого розвитку» у доповідях «Економічна інтеграція банків та фінансових компаній на ринку фінансових послуг» (м. Київ, 10 червня 2022 р.), «Економічні вигоди BNPL-кредитів» (м. Київ, 23 квітня 2024 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Домінанти соціально-економічного розвитку України у нових реаліях» у доповіді «Роль криптовалют та галузі фінтех під час війни» (м. Київ, 30 березня 2023 р.).

Оцінка мови та стилю дисертації

Текст дисертації викладено науковим стилем, грамотною державною мовою.

Дисертація оформлена відповідно до вимог наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 р. №40.

Загальний висновок

Вважати, що дисертаційна робота Петрівського Олексія Олеговича на тему ««Економічна інтеграція банків та фінтех-компаній в Україні», подана на здобуття ступеня доктора філософії, за актуальністю, ступенем новизни, науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам п. 5-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (постанова

Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та відповідає наряду освітньо-наукової програми Київського національного університету технологій та дизайну за спеціальністю 051 – Економіка.

Рекомендувати дисертаційну роботу Петрівського Олексія Олеговича на тему «Економічна інтеграція банків та фінтех-компаній в Україні», подану на здобуття ступеня доктора філософії до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 – Економіка.

Головуючий на засіданні
кафедри смарт-економіки,
д.е.н., доц.

Зорина ШАЦЬКА

